

ИЗВЈЕШТАЈ

О ФИНАНСИЈСКОЈ РЕВИЗИЈИ МИНИСТАРСТВА ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2011. ГОДИНУ

Број: 01-02/03-07-16-1-465/12

Сарајево, јун 2012. године

САДРЖАЈ

I МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА.....	3
II НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ	5
1. Увод.....	5
2. Поступање по ранијим препорукама.....	6
3. Систем интерних контрола	7
4. Буџет	9
5. Финансијски извјештаји.....	10
6. Преглед расхода буџета	11
6.1. Текући издаци	11
6.2. Капитални издаци	20
7. Биланс стања	20
8. Јавне набавке	23
9. Приходи.....	23
10. Остало.....	24
11. Кореспонденција	27
III ПРИЛОГ.....	28
ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ И ИЗЈАВА О ОДГОВОРНОСТИМА	28
Изјава о одговорностима руководства	
Преглед расхода буџета за 2011. годину	
Биланс стања на 31.12.2011. године	

I МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

Увод

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја и усклађености пословања са одговарајућим законима и прописима за годину која се завршава 31. децембра 2011. године у **Министарству иностраних послова Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Министарство).

Одговорност руководства

Руководство Министарства је одговорно за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања, тј. Законом о финансирању институција БиХ, Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ и Правилником о рачуноводству буџета институција БиХ. Ова одговорност укључује и креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја који не садрже значајне погрешне исказе услед преваре или грешке.

Поред одговорности за припрему и презентацију финансијских извјештаја, руководство Министарства је такође одговорно да обезбиједи да су финансијске трансакције и информације које су приказане у финансијским извјештајима усклађене са одговарајућим законима.

Одговорност ревизора

Наша је одговорност да изразимо мишљење о финансијским извјештајима на основу ревизије. Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 12/06) и Међународним стандардима врховних ревизионих институција (ISSAI). Ови стандарди захтијевају да поступамо у складу са етичким захтјевима и да ревизију планирамо и извршимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијски извјештаји не садрже значајне погрешне исказе. Ревизија укључује обављање поступака у циљу прибављања ревизионих доказа о износима и објавама у финансијским извјештајима. Избор поступка је заснован на просуђивању ревизора, укључујући процјену ризика значајног погрешног приказивања у финансијским извјештајима услед преваре или грешке. Приликом процјене ризика ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у циљу осмишљавања ревизионих поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у сврху изражавања мишљења о ефикасности интерних контрола. Ревизија такође оцјењује финансијско управљање, функцију интерне ревизије и систем интерних контрола.

Поред одговорности за изражавање мишљења о финансијским извјештајима, наша одговорност је изражавање мишљења о томе да ли су финансијске трансакције и информације које су приказане у финансијским извјештајима, по свим битним питањима, усклађене са одговарајућим законима. Ова одговорност укључује обављање процедура како би добили ревизионе доказе о томе да ли се средства користе за одговарајуће намјене.

Вјерујемо да су прибављени ревизиони докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење.

Основ за негативно мишљење

1. Као што је наведено под тачком 6.1. Извјештаја, поједини издаци по основу путних трошкова, употребе службених возила и услуга репрезентације нису поткријепљени одговарајућим евиденцијама и документацијом на основу које се може потврдити намјенско трошење средстава.
2. Као што је наведено под тачком 6.1. Извјештаја, уговори о дјелу су закључени за обављање послова који су по опису исти или слични пословима дефинисаним правилником о систематизацији радних мјеста.
3. Како је наведено под тачком 7. Извјештаја, попис средстава, обавеза и потраживања није извршен у складу са важећим прописима.
4. Као што је наведено под тачком 8. Извјештаја није обезбјеђено благовремено провођење процедура јавних набавки за поједине реализоване текуће издатке.

Негативно мишљење

Према нашем мишљењу, због значајности ефеката које на финансијске извјештаје могу имати ставке наведене у Основу за негативно мишљење, финансијски извјештаји Министарства не приказују фер и истинито стање имовине и обавеза на 31. децембра 2011. године и резултате пословања и извршења буџета за годину која се завршила на наведени датум у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Финансијске трансакције и информације приказане у финансијским извјештајима нису биле у свим значајним аспектима усклађене са одговарајућим законима и прописима, како је наведено у Основу за негативно мишљење.

Сарајево, 28.06.2012. године

**ГЕНЕРАЛНИ
РЕВИЗОР**

Миленко Шего

**ЗАМЈЕНИК
ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА**

Џевад Некић

**ЗАМЈЕНИЦА
ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА**

Божана Трнинић

II НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

1. Увод

Министарство је основано Законом о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине¹. Према одредбама наведеног Закона, Министарство је надлежно за:

- провођење утврђене политике БиХ и развој међународних односа у складу са ставовима и смјерницама Предсједништва БиХ;
- предлагање ставова о питањима од интереса за спољнополитичке активности и међународни положај БиХ;
- заступање БиХ у дипломатским односима према другим државама, међународним организацијама и на међународним конференцијама;
- праћење стања и развој међународних односа БиХ са другим државама, међународним организацијама и другим субјектима међународног права и међународних односа;
- предлагање Предсједништву БиХ успостављања или прекида дипломатских или конзуларних односа са другим државама;
- сарадња с међународним организацијама, предлагање Предсједништву БиХ учлањења односно учешћа БиХ у раду међународних организација;
- организовање, усмјеравање и координација рада дипломатско-конзуларних представништава БиХ у иностранству;
- припремање и организирање међународних посјета и сусрета;
- припремање билатералних и мултилатералних споразума;
- вршење послова у вези са боравком и заштитом права и интереса држављана БиХ са сталним и повременим боравком у иностранству и домаћих правних лица у иностранству;
- праћење међународних економских кретања и односа и обавјештавање надлежних органа о томе, као и праћење економских односа БиХ са појединим земљама и регионима;
- подстицање, развијање и координација сарадње са исељеништвом из БиХ;
- припремање документације, анализа, информација и других материјала за потребе Предсједништва БиХ, Савјета министара и других органа надлежних за провођење спољне политике.

Радам Министарства руководи министар у сарадњи са замјеником министра. Унутрашња организација Министарства утврђује се Правилником о унутрашњој организацији који доноси министар, а одобрава га Савјет министара БиХ. Послови из надлежности Министарства обављају се у оквиру основних организационих јединица у сједишту у Сарајеву и у оквиру 56 дипломатско-конзуларних представништава (ДКП) у иностранству, а чине их амбасаде, сталне мисије при међународним организацијама и генерални конзулати. Правилником о унутрашњој организацији систематизовано је укупно 658 радних мјеста, од чега је 288 радних мјеста у сједишту Министарства и 370 радних мјеста у ДКП мрежи.

¹ Службени гласник БиХ број: 05/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09

2. Поступање по ранијим препорукама

Канцеларија за ревизију институција БиХ (у даљем тексту: Канцеларија) извршила је финансијску ревизију Министарства за 2010. годину о чему је сачињен Извјештај о ревизији, те изразила мишљење са резервом на финансијске извјештаје и законитост пословања везано за нетачно исказивање појединих позиција издатака по одобреној структури, за извршење издатака по основу плата, путних трошкова, телефонских услуга, употребе службених возила, услуга репрезентације и уговора о дјелу, те за неустављање одговарајућег система јавних набавки.

Поред наведеног, скретањем пажње је указано на потребу провођења закључака Централне пописне комисије Министарства и успостављања одговарајућег система контроле располагања новчаним средствима, те на неизвјесност у вези са потенцијалним обавезама.

Министарству су предложене препоруке којима се сугерише предузимање одређених активности на унапређењу пословања и отклањању неправилности у даљем пословању.

Министарство је доставило одговор Канцеларији сагласно члану 16. став 3. Закона о ревизији о предузетим активностима ради превазилажења слабости и недостатака који су идентификовани у Извјештају о ревизији за 2010. годину.

Освртом на препоруке ревизије дате у Извјештају о ревизији за 2010. годину те увидом у предузете активности, утврдили смо сљедеће:

Реализоване препоруке:

- Издаци су евидентирани сходно одобреној структури.
- Извршен је свеобухватан попис новчаних средстава.
- Министарство није објавило износ потенцијалних обавеза у забиљешкама уз финансијске извјештаје, а у вези са чињеницом да нису прописана јединствена правила везана за праћење и извјештавање о потенцијалним обавезама буџетских корисника.

Препоруке чија је реализација у току:

- Закон о спољним пословима је и даље у процедури усвајања, као и нови Правилник о унутрашњој организацији Министарства.
- И поред подузетих одређених мјера, није успостављен систем интерних контрола који обезбјеђује досљедну примјену донесених интерних аката.
- Предузете су одређене активности на унапређењу рада интерне ревизије, мада исте још увијек нису на задовољавајућем нивоу.
- Служба за јавне набавке није кадровски попуњена на одговарајући начин.
- Предузете су одређене активности на рјешавању радно-правног статуса запосленика, али је неопходно наставити са унапређењем процеса запошљавања особља у смислу транспарентности и јавности поступка.
- Иако су предузете мјере у циљу рационализације исплата стимулација, неопходно је преиспитати критеријуме вредновања рада у појединим комисијама.
- У циљу рационализације издатака за мобилне телефоне смањени су лимити потрошње, али још увијек нису дефинисани лимити за руководеће позиције у Министарству.

- Извршено је смањење лимита потрошње за репрезентацију и броја запослених који користе ово право, међутим неопходно је успоставити ефикасан систем праћења ових издатака.
- Смањене су готовинске исплате за поједине трошкове, али је неопходно даље унапређење процеса везаног за благајничко пословање.

Нереализоване препоруке:

- Није успостављен ефикасан систем праћења издатака везаних за путне трошкове и употребу службених возила.
- Није посвећена дужна пажња питању адекватног рјешавања здравственог осигурања запослених у ДКП мрежи.
- И даље се ангажује особље по уговорима о дјелу за обављање послова који су по опису слични пословима систематизованих радних мјеста.
- Нису проведене благовремене процедуре јавних набавки за поједине реализоване текуће издатке.
- Нису испоштоване препоруке Централне пописне комисије везане за припрему и провођење пописа сталних средстава.

Препоруке везане за планирање буџета нису могле бити сагледане у ревизији за 2011. годину због услова у којима је вршено финансирање институција БиХ.

3. Систем интерних контрола ²

Руководство Министарства је одговорно за креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја и усклађеност пословања са законима и прописима. Основ за функционисање система интерних контрола је постојање одговарајућег контролног окружења чији је полазни основ доношење адекватних прописа и постављање адекватне организационе структуре.

Министарство послује на основу преузетог закона из 1992. године, што је један од отежавајућих фактора за постизање програмских циљева и ефикасно управљање јавним финансијама. Према расположивим информацијама, приједлог новог Закона о спољним пословима је у процедури усвајања већ пар година. Унутрашња организација Министарства се утврђује Правилником о унутрашњој организацији који доноси министар, а одобрава га Савјет министара БиХ. Приједлог новог Правилника о унутрашњој организацији Министарства је такође у процедури усвајања већ пар година.

Правилником о унутрашњој организацији се уређује организациона структура и систематизација радних мјеста са описом послова и задатака као и овлаштења и надлежности свих запослених. Поново скрећемо пажњу на чињеницу да важећом систематизацијом радних мјеста није утврђен тачан број извршилаца на појединим радним мјестима по платним разредима што при подношењу захтјева за буџет оставља простор за планирање вишка средстава на позицији бруто

² Систем интерних контрола је јединствен процес којег уводи руководство и запослени институције, а осмишљен је за пружање разумног увјерења да се у извршавању мисије институције постижу слједећи општи циљеви: ефикасне пословне операције, поуздано финансијско извјештавање, усклађеност пословања са законима и прописима и заштита имовине.

плата и накнада и реструктурирање тог одобреног вишка средстава на остале позиције расхода.

Такође напомињемо да важећим прописима нису прецизно разграничена радна мјеста дипломатско-конзуларне службе и остала радна мјеста, тако да су у пракси сви запослени у Министарству добили статус дипломатско-конзуларног особља чиме је омогућена велика флукуација запослених и унапређења без јасно дефинисаних правила и критеријума, односно без прецизно дефинисаних овлаштења, надлежности и одговорности. Наведено се образлаже специфичностима послова и задатака Министарства, потребом за ротацијом запослених у сједишту и ДКП мрежи и изузећем од примјене Закона о државној служби за запослене у Министарству.

Одређени број случајева неажурне и неуредне рачуноводствене документације, као и погрешних књижења у пословним књигама је посљедица кадровске структуре, односно распореда недовољно стручних и обучених кадрова за обављање послова везаних за материјално-финансијско и конзуларно пословање. Када је ријеч о рачуноводственим евиденцијама потребно је истаћи да само 19 дипломатско-конзуларних представништава врши директан унос података у пословне књиге на основу расположиве документације, док остала представништва достављају документацију у сједиште Министарства гдје унос података врши Одсјек за финансије који није попуњен на одговарајући начин ни по броју ни по структури кадрова. Посебан проблем представља непоштивање рокова и правила за доставу документације у сједиште Министарства сходно интерном Упутству о обради и кретању финансијске документације у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ у смислу да у појединим случајевима достављени рачуни нису преведени (пријевод описа трошка) на један од три службена језика, да документи формално и материјално нису исправни и овјерени потписом одговорног лица и сл., а што је потенцијални ризик за погрешно исказивање извршења буџета по појединим категоријама расхода.

Све напријед наведено представља висок ризик по поуздано финансијско извјештавање, те стога сматрамо да је наведеним питањима потребно посветити изузетну пажњу при предлагању измјена нормативних аката

У недостатку јединствених правила, за које је надлежан Савјет министара БиХ, којима би се ријешила питања потрошње одређених категорија расхода Министарство је донијело интерне акте и прописало интерне процедуре за праћење извршења појединих издатака. У циљу успостављања ефикаснијег система интерних контрола и уштеда на појединим ставкама расхода Министарство је у току 2011. године измијенило одређени број интерних правила (нпр. смањени су лимити потрошње за мобилне телефоне и репрезентацију). Иако је Министарство донијело интерне акте и прописало интерне процедуре за праћење извршења појединих издатака, констатовали смо одређене слабости у систему интерних контрола у дијелу издатака за плате, путне трошкове, телефонске и поштанске услуге, службена возила, репрезентацију, примарну здравствену заштиту и уговоре о дјелу (видјети тачку 6. Извјештаја). Такође, Министарство није извршило одговарајући попис средстава, обавеза и потраживања који би послужио као подлога за поређење књиговодственог и стварног стања утврђеног пописом (видјети тачку 7. Извјештаја). Систем интерних контрола показује слабост у процесу планирања и благовременог провођења процедура јавних набавки (видјети тачку 8. Извјештаја).

Један од сегмената ефикасности система интерних контрола је процес успостављања функционално независне интерне ревизије, односно организационе јединице са одговарајућим овластима и дјелокругом рада. У Министарству је успостављена Канцеларија за ревизију, као основна организациона јединица у оквиру које је систематизовано 7, а попуњено 6 радних мјеста. Током 2011. године интерна ревизија је вршила контролу одређених процеса материјално-финансијског пословања Министарства (стална средства, готовина, плате, накнаде, службена возила, пословање четири дипломатско-конзуларна представништва, итд.). Рад интерне ревизије у појединим случајевима није био заснован на процедурама планирања, извршења и извјештавања у складу са ревизионим стандардима, али интерна ревизија Министарства самостално и у сарадњи са Централном хармонизацијском јединицом Министарства финансија и трезора БиХ предузима активности на унапређењу рада.

Неопходно је да Министарство, сходно својим надлежностима, поново иницира доношење одговарајућих нормативних аката у циљу дефинисања надлежности, организације, начина рада и руковођења, а све у циљу ефикасности пословања и поузданости финансијских извјештаја. Такође, неопходно је успоставити систем интерних контрола који ће обезбједити досљедну примјену донесених интерних аката и прописаних интерних процедура везаних за материјално-финансијско пословање.

4. Буџет

- Планирање и извршење буџета

Министарство је упутило захтјев Министарству финансија и трезора БиХ за додјелу средстава из буџета у висини од 56.624.267 КМ (текући издаци 53.617.267 КМ и капитални издаци 3.007.000 КМ). Међутим, због неусаглашених ставова у вези доношења буџета током цијеле 2011. године, овај захтјев није прошао процедуру редовног усвајања.

Финансирање Министарства у 2011. години реализовано је у складу са одлукама о привременом финансирању институција БиХ по кварталима (четири одлуке), те Одлуком о оперативним мјерама за провођење Одлуке о привременом финансирању институција БиХ за период јануар-март 2011. године. Ове одлуке су предвиђале квартално располагање у висини $\frac{1}{4}$ буџета од износа одобреног буџета за 2010. годину и то искључиво за текуће издатке без капиталних издатака.

Министарство је током године располагало са 54.368.000 КМ буџета за текуће издатке колико је било максимално дозвољено по одлукама о привременом финансирању.

Закон о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2011. годину³ усвојен је тек по истеку фискалне године, односно у 2012. години. Овим Законом Министарству су одобрена средства у висини извршења буџета за 2011. годину, односно у висини од 55.025.512 КМ (текући издаци 53.218.520 КМ и капитални издаци 1.806.992 КМ).

³ Службени гласник БиХ, број 12/12 од 14.02.2012. године

Укупно извршење буџета Министарства за текуће издатке за 2011. годину износи 53.218.520 КМ, што у односу на извршење за 2010. годину представља повећање за 352.742 КМ.

Капитални издаци за 2011. годину у износу од 1.806.992 КМ односе се на куповину објекта у Берлину, куповину опреме и резервисана средства по потписаним уговорима за опремање и адаптацију зграде у Бриселу.

Структура одобреног и извршеног буџета Министарства по врсти расхода приказана је у прилогу Извјештаја у Табели I – Преглед расхода буџета за 2011. годину.

- **Планирани и реализовани програмски задаци**

Министарство, као орган управе, је дужно Савјету министара БиХ доставити Приједлог програмских задатака и Извјештај о раду по структури која се приказује кроз четири цјелине (законодавне активности, међународни уговори, европске интеграције и тематски дио) сходно прописаним упутствима⁴.

У презентованом Извјештају о раду дат је детаљан преглед активности на реализацији општих праваца спољне политике везаних за нестално чланство БиХ у Савјету безбједности УН (СБ УН) за период 2010-2011. година, либерализацију визног режима за грађане БиХ, даље приближавање пуноправном чланству у НАТО и ЕУ, успостављање дипломатских односа са земљама чланицама УН, сарадњу са сусједним земљама и регионалну сарадњу. Такође, дати су детаљни прегледи везани за учешће у законодавним активностима појединих институција Босне и Херцеговине, за закључивање међународних уговора и за реализацију задатака у оквиру европских интеграција.

5. Финансијски извјештаји

Министарство је, у складу са Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ,⁵ сачинило годишњи финансијски извјештај за 2011. годину који садржава биланс стања, преглед расхода буџета по економским категоријама, посебне податке о платама и броју запослених, преглед динамике запошљавања, преглед сталних средстава у облику ствари и права и преглед капиталних улагања по врстама, пројектима и опреми. Такође, саставни дио годишњег финансијског извјештаја представља анализа извршења буџета која је састављена у текстуалном облику.

Годишњи финансијски извјештај предат је 07.03.2012. године Министарству финансија и трезора БиХ. По захтјеву Министарства финансија и трезора БиХ сачињен је и накнадно достављен кориговани финансијски извјештај за 2011. годину (обрасци: 6-Преглед сталних средстава у облику ствари и права, 6/1-Преглед капиталних улагања по врстама, пројектима и опреми и 4/1-Преглед динамике запошљавања).

⁴ Упутство о поступку припреме програма рада Савјета министара Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 21/07); Упутство о методологији израде Извјештаја о раду Савјета министара БиХ (Службени гласник БиХ, број 96/09)

⁵ Службени гласник БиХ, број 33/07

6. Преглед расхода буџета

6.1. Текући издаци

- Бруто плате

Укупно остварене бруто плате и накнаде из плата износе 24.903.590 КМ (за сједиште 10.973.568 КМ и ДКП мрежу 13.930.022 КМ). У 2011. години је извршење ове позиције веће за 819.111 КМ или 3% у односу на 2010. годину, а посљедица је повећања издатака за плате и накнаде из плата у ДКП мрежи за 1.022.588 КМ уз смањења истих у сједишту Министарства за 203.477 КМ. Ови издаци су планирани за 520 запослених на нивоу Министарства. Укупан број запослених на 31.12.2011. године износи 492 (за сједиште Министарства 232 и ДКП мрежу 260). Начин обрачуна плата запослених дефинисан је одредбама Закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине⁶, Правилника о платама, додацима и накнадама особља у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине⁷ и Одлуке о коефицијентима за дипломатско-конзуларно особље⁸.

Крајем 2010. расписан је јавни конкурс за попуну 4 радна мјеста (1 курир, 3 референта за комуникације и информатику) у Сектору за опште послове, који је окончан у априлу 2011. пријемом кандидата који су испуњавали тражене услове. Такође у аугусту 2011. је расписан јавни конкурс за попуну 7 радних мјеста (6 у Сектору за опште послове у сједишту и 1 кореспондент у ДКП мрежи), који је окончан крајем 2011. пријемом кандидата који су испунили услове за пријем у радни однос.

У поступку ревизије је примијећено да се поједини запослени, након пријема по јавним огласима за рад у сједишту Министарства, врло брзо распоређују у ДКП мрежу, а да се та упражњена радна мјеста у сједишту Министарства уз сагласност Агенције за државну службу БиХ попуњавају кандидатима са резервне листе.

Анализом остварене систематизације радних мјеста у Министарству смо констатовали да и даље није попуњена планирана систематизација (највећим дијелом у Одсјеку за правне, кадровске и преводилачке послове, Одсјеку за опште послове, Одсјеку за финансије, Одсјеку за информатику и комуникације и друго) што се компензирало ангажманом запослених према уговорима о раду на одређено вријеме и уговорима о дјелу за послове из описа систематизованих радних мјеста, а што се одражавало на квалитет и ажурност обављања активности из дјелокруга рада Министарства. С обзиром да се о овој проблематици говорило у Извјештају о ревизији Министарства иностраних послова БиХ за 2010. када је са 31.12.2010. било ангажовано 38 запосленика по уговору о раду на одређено вријеме, Министарство је предузело одређене активности тако, да према расположивим подацима, на 31.12.2011. није било запосленика ангажованих према уговору о раду на одређено вријеме.

⁶ Службени гласник БиХ, број: 50/08, 35/09, 75/09

⁷ Службени гласник БиХ, број: 98/08

⁸ Службени гласник БиХ, број: 98/08

У циљу квалитетног обављања свих активности из дјелокруга рада Министарства неопходно је наставити са унапређењем процеса запошљавања у смислу транспарентности и јавности поступка.

У поступку претходне ревизије уочена је специфичност код уноса плата за ДКП мрежу која се огледа у томе што се подаци из шихтне листе не уносе у систем према врсти рада, већ се уноси само као редован рад што представља основицу за обрачун пореза и доприноса за запосленике ДКП мреже. Потом се исплаћена нето плата запосленицима ДКП мреже књижи само као нето плата за редован рад (конто 611111) тако да се нема увида у стварну структуру рада, односно колико су нето плате за редован рад, а колико за накнаде плата (за вријеме боловања, годишњег одмора, плаћеног одсуства и државних и вјерских празника). Сматрамо да је појединачно исказивање ових накнада битно због правилног евидентирања, провођења потребних анализа, те тачног исказивања података у финансијским извјештајима.

Препоручујемо да Министарство размотри могућности прилагођавања програма за обрачун плата запослених у ДКП мрежи како би били обзбијеђени подаци за тачно попуњавање аналитичког обрасца број 2-Преглед расхода по економским категоријама, који је саставни дио сета финансијских извјештаја.

Стимулација: Крајем 2011. извршена је исплата стимулација за 40 запослених у нето износу од 48.374 КМ на годишњем нивоу, а у распону од 400 до 4.700 КМ, такође на годишњем нивоу. Предметне исплате су извршене на основу ангажмана запослених у комисијама за јавне набавке, за попис имовине и обавеза, за пријем запосленика и именовање почасних конзула, те за постигнуте изванредне резултате рада у Комисији за израду Правилника у провођењу Закона о заштити личних података у Министарству иностраних послова, за рад у Експертном тиму за израду приједлога у вези примјене и провођења Споразума о правном положају снага (PfP SOFA) и за рад с агентом Савјета министара БиХ пред Европским судом за људска права везано за стару девизну штедњу. Од укупно исплаћене стимулације, 13.736 КМ или 28 % се односи на исплате члановима Заједничке радне комисије за provedбу Анекса "Б" Споразума о питањима сукцесије бивше СФРЈ. Подсјећамо да је ова исплата вршена континуирано од 2008., а према интерној одлуци о исплати стимулацији, такође из 2008.

Иако је на значајне, а у неким случајевима и континуиране исплате стимулација указивано и препоручивано у извјештајима о ревизији финансијских извјештаја Министарства за 2009. и 2010. и даље постоји потреба за дефинисање и придржавање јасних критеријума за исплату стимулација за наведене радне активности запослених, а у вези са чињеницом сталне потребе штедње и рационалног трошења буџетских средстава.

Препоручујемо Министарству да учини додатне напоре на утврђивању прецизних мјерила за вредновање изванредних резултата рада, те да преиспита начин утврђивања износа накнаде за рад у комисијама за јавне набавке. Такође је потребно преиспитати континуиране исплате стимулације од 2008. године, а према интерној одлуци из 2008. године у циљу рационалног трошења буџетских средстава.

Плате запослених се обрачунавају сходно одредбама Закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине, Правилника о платама, додацима и накнадама особља у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине и Одлуке о коефицијентима за дипломатско-конзуларно особље.

- **Накнаде трошкова запослених**

Накнаде трошкова запослених остварене током 2011. године износе 12.189.284 КМ (за сједиште 984.763 КМ и за ДКП мрежу 11.204.521 КМ). Најзначајније накнаде односе се на превоз са посла и на посао 417.587 (за сједиште 183.460 КМ и за ДКП мрежу 234.127 КМ), топли оброк 1.846.631 КМ (за сједиште 402.692 КМ и за ДКП мрежу 1.443.939 КМ), накнаде трошкова смјештаја функционера 8.632.078 КМ (за сједиште 17.885 КМ и ДКП мрежу 8.614.193 КМ), одвојени живот 13.481 КМ, регрес 292.994 КМ, дјечији додатак 551.225 КМ, остале накнаде 175.354 КМ и друго.

Накнаде трошкова смјештаја функционера: На овој позицији је исказан износ од 8.632.078 КМ. Увидом у документацију констатовали смо да се од овог износа 17.885 КМ односи на смјештај функционера у сједишту Министарства (за позиције замјеника министра, савјетника у кабинету министра и помоћника министра) док се 8.614.193 КМ односи на трошкове смјештаја (најма стамбеног простора) у ДКП мрежи, у складу са Правилником о платама, додацима и накнадама особља у ДКП-има БиХ, а према којем накнаде за најам стамбеног и гаражног простора за шефа ДКП-а се одобравају до 80% његове плате, као и за остала радна мјеста у ДКП-има до 70% плате запосленика (возач-домар, конзуларни радник I и II, аташе, I-III секретар, савјетник конзул и министар савјетник).

Накнаде за дјечији додатак: Накнада за дјечији додатак је остварена у износу од 551.925 КМ, а односи се на исплаћене додатке на плату на основу појединачних рјешења Министарства за дјецу (старосне доби од 6 до 26 година) која бораве у земљи гдје је родитељ распоређен на посао. Такође се остварује и додатак на школовање дјеце која бораве у земљи пријема на вријеме трајања мандата родитеља.

Остале накнаде: На овој позицији је исказана реализација у износу од 175.354 КМ, а односи се на додатак за супружника шефа ДКП-а у висини 20% основице за обрачун плате на име активности супружника у земљи пријема.

Накнаде трошкова запослених су исплаћене сходно одредбама Закона о платама и накнадама у институцијама БиХ и пратећим подзаконским актима којима су регулисана права на исте у сједишту, те на основу одредби Правилника о платама, додацима и накнадама особља у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине за ДКП мрежу.

- **Путни трошкови**

Укупно остварени путни трошкови износе 1.790.086 КМ, а односе се на путне трошкове у земљи (67.309 КМ) и путне трошкове у иностранству (1.722.777 КМ).

Упућивање на службени пут у Министарству се одвија без постојања плана и програма службених путовања као и без постојања адекватног механизма праћења стварних потреба, препознавања сврхе до коначног одобравања и реализације службених путовања. У оквиру путних трошкова евидентна су поједина путовања одређеног броја службеника по амбасадама Босне и Херцеговине чије ефекте путовања нисмо могли идентификовати. На извршеним путним налозима уочена су и неадекватна правдања како сврхе путовања тако и појединих трошкова насталих на службеном путу. Извјештаји са службених путовања су веома шутири без образложења и евентуалних постигнутих ефеката. Плаћања трошкова везаних за службена путовања вршена су углавном преко благајне.

Путни трошкови у земљи: У оквиру трошкова службених путовања у земљи констатовано је плаћање дневница и трошкова смјештаја за викенд возачу замјеника министра, односно наведено лице викендом прима 3 дневнице у укупном износу од 150 КМ и плаћају се трошкови смјештаја у хотелу за три ноћења 351 КМ што у укупно износи 501 КМ за један викенд. Остатак трошкова службених путовања у земљи се односи на семинаре, симпозијуме и округле столове везане за рад Министарства.

Путни трошкови у иностранству: На прегледаном узорку путних налога у иностранство утврђене су честе промјене датума службеног путовања након одобрења овлаштене особе, неприлагање позивних писама уз путне налоге тако да се не може пропатити оправданост и механизам одобрења (нпр. предавања у САД, путовања у пратњи делегација), комисијска путовања у циљу рјешавања појединих проблема у амбасадама чији су трошкови значајнији од постигнутих ефеката (нпр. спор у Бечу чији је износ око 50.000 КМ, трошкови одласка троје службеника у два наврата око 9.500 КМ), честа путовања појединих службеника као наводна пратња дипломатској пошти, замјена и испомоћ у појединим амбасадама (трошкови већи од 4.000 КМ по лицу), правдање трошкова репрезентације уз путне трошкове без образложења сврхе и евидентно појединачно конзумирање хране и пића.

Неопходно је да Министарство успостави поуздан механизам праћења службених путовања и путних трошкова, и с обзиром на стварну функцију и задатке институције потребно је сачинити план и програм путовања који ће бити основни показатељ сврсисходности путовања, очекиваних ефеката и резултата до коначног одобравања и реализације службених путовања.

Такође се препоручује Министарству да доношењем децидних интерних прописа дефинише јасан обим (врсту) трошкова који се признају уз путне налоге као и јединствен начин правдања и признавања насталих трошкова.

С обзиром на велики обим плаћања путних трошкова преко благајне, потребно је убудуће трошкове смјештаја у земљи плаћати жиралним путем уз наруџбеницу, те сагледати могућност жиралног плаћања наведених трошкова и у иностранству.

- **Издаци телефонских и поштанских услуга**

Издаци телефонских и поштанских услуга остварени су у износу од 1.518.000 КМ (за сједиште Министарства 494.094 КМ и за ДКП мрежу 1.468.591 КМ), а према следећој структури: фиксни телефони 744.833 КМ, мобилни телефони 286.108 КМ, издаци за интернет 181.766 КМ и издаци за поштанске услуге 305.242 КМ.

Трошкови мобилних телефона: На основу интерне Одлуке о трошковима кориштења мобилних телефона која је у примјени од 01.09.2011., право на накнаду трошкова службених мобилних телефона имају: министар и замјеник министра (без ограничења), секретар Министарства (250 КМ), помоћници министра (150 КМ), савјетници (120 КМ), шеф кабинета замјеника - 2 броја (150 КМ), шефови одсјека (100 КМ), амбасадор at large (120 КМ), начелници одјељења (100 КМ) и возачи (50 КМ). Министарство има у кориштењу укупно 68 бројева мобилних телефона од којих 7 бројева користи министар (без ограничења), замјеник министра (2 броја без ограничења), секретар министарства (2 броја са ограничењем од 250 КМ за сваки број) и остали корисници имају на располагању по један број. Одлуком је предвиђено да разлику остварених трошкова у односу на дозвољену накнаду сноси лице које је користило мобилни телефон.

Увидом у документацију констатовали смо да су 2011. реализовани трошкови мобилних телефона у износу од 286.108 КМ од чега у сједишту Министарства 147.100 КМ или 51% укупних трошкова мобилних телефона. С обзиром да је у Извјештају о ревизији Министарства за 2010. препоручено да се утврде ограничења потрошње на свим нивоима одговорности и успостави ефикасна контрола над овим издацима у циљу рационалне потрошње буџетских средстава, дошло је до релативног смањења лимита потрошње мобилних телефона од 01.09.2011. осим што и даље позиције министра и замјеника министра немају ограничење предметне потрошње.

Потрошња мобилних телефона се прати мјесечно и неоправдана прекорачења се надокнађују из плата запосленог на кога се исто односи. Међутим, уочено је да су и у 2011. као и у 2010. правдана поједина настала прекорачења одобрених лимита на основу интерних одлука у којима се углавном као разлог правдања наводи повећани обим пословних активности изван сједишта Министарства као и прековременог рада и рада у дане викенда. Одобрено је око 3.700 КМ прекорачења потрошње, од чега 1.500 КМ једном запосленику.

Уважавајући предузете активности на успостављању контроле над издацима за кориштење мобилних телефона, препоручујемо да Министарство коначно утврди ограничења потрошње на свим нивоима одговорности, те да преиспита прекорачења која се одобравају као оправдана, како иста не би изгубила смисао и довела до нерационалне потрошње буџетских средстава.

- **Набавка материјала**

Издаци за набавку материјала су остварени у износу од 401.638 КМ (за сједиште Министарства 107.151 КМ и ДКП мрежу 294.487 КМ). Значајни издаци се односе на набавку канцеларијског материјала (264.934 КМ), ситног инвентара (56.325 КМ), материјала за чишћење (38.411 КМ) итд.

Увидом у документацију у сједишту Министарства смо констатовали да су издаци за канцеларијски материјал реализовани у износу од 80.211 КМ, а да су набавке истог вршене од добављача на основу оквирног споразума који је важио до 31.12.2010. Током 2011. је покренута процедура избора добављача, али није окончана до завршне ревизије.

- **Текуће одржавање возила и издаци за гориво**

Издаци за текуће одржавање возила исказани су у износу од 275.046 КМ, а издаци за гориво у износу од 422.075 КМ.

Према расположивим подацима, трошкови одржавања возила у сједишту Министарства закључно са 31.12.2011. године износе 67.377 КМ за 28 возила у употреби, док трошкови одржавања возила у ДКП мрежи износе 207.669 КМ за укупно 109 аутомобила који се налазе у употреби. Увидом у рачуне за одржавање возила утврђено је да уз исте није приложена пратећа документација, односно нема захтјева за сервисирање, као ни одобрења надлежне службе што указује на слабост интерних контрола и система праћења трошкова везаних за сервисирање и одржавање возила.

Одржавање возила у сједишту Министарства се вршило у сервисима са којима Министарство нема склопљене уговоре за вршење услуга сервисирања. Од фирми које врше сервисирање возила куповане су и гуме без провођења процедура набавке и постојања уговора о набавци гума. Министарство је провело процедуру уговарања набавке горива у сједишту, а прегледом рачуна од изабраног добављача поред плаћања трошкова за утрошено гориво уочена су плаћања и услуга прања возила односно кориштења аутопраонице.

Увидом у путне налога за службена моторна возила утврђено је да се евиденције о кориштењу возила не воде уредно и ажурно, односно у већини случајева недостају подаци о пређеним километрима, релација, као и подаци о просјечној потрошњи горива на крају сваког мјесеца. Путни налози су већином неуредни и непрегледни тако да се из истих не могу јасно и поуздано пратити трошкови везани за употребу моторних возила. Анализом путних налога утврђено је да се поједини налози уопште не достављају односно не раздужују у Одсјеку надлежном за евиденције и праћење употребе службених возила. Евиденције о кориштењу возила су непотпуне и неажурне због непопуњавања потребних елемената дефинисаних у путном налогу што у крајњој линији представља непоштовање интерних прописа и онемогућавање праћење рационалне и намјенске употребе службених возила.

Право кориштења возила 24 сата дневно за 10 лица (министра, замјеника министра, секретара, шефове кабинета, помоћнике министра и главног инспектора) у сједишту Министарства у 2011. години било је утврђено интерним Правилником. У фебруару 2012. године донесене су Измјене и допуне Правилника о условима и начину кориштења возила у Министарству иностраних послова БиХ којима је утврђено да право кориштења службених возила 24 сата дневно имају министар и замјеник министра, а остала лица по одобрењу министра.

Уважавајући донесене инструкције којима се настојао појаснити и уредити начин употребе моторних возила и вођење евиденција поново се препоручује Министарству да што хитније предузме активности у циљу сређивања комплетног процеса употребе службених возила. Сходно томе, неопходно је што јасније и детаљније дефинисати начин употребе службених возила, обавезу вођења евиденција, успоставити систем интерних контрола, као и обавезу стриктног придржавања донесених интерних прописа.

- **Унајмљивање имовине и опреме**

Издаци за унајмљивање имовине и опреме су реализовани у износу од 5.339.874 КМ. У оквиру наведене групе расхода највећи дио се односи на унајмљивање простора и зграда (613 611) који је у посматраном периоду реализован у износу од 5.182.906 КМ. Највећи дио ових издатака се односи на закуп амбасада и резиденција, гдје процес закупа проводи комисија. На сваки уговор о закупу Правобранилаштво БиХ даје мишљење.

Министарство у сједишту има склопљена два уговора о закупу пословног простора са истим закуподавцем у истој згради и то на II спрату за простор површине 543 м² по цијени од 10 КМ/м² без ПДВ-а и на III спрату за простор површине 543 м² по цијени од 20 КМ/м² без ПДВ-а. Режијски трошкови се обрачунавају сходно проценту издатих квадратних метара простора, а трошкови одржавања и чишћења пословних просторија падају на терет закупца. У сједишту Министарства је закупљен и гаражни простор за 19 возила, а укупна цијена на мјесечном нивоу износи 3.040 КМ.

С обзиром на значајну величину изнајмљеног пословног простора (1086 м²) у сједишту, сагледати стварну неопходност потребног простора у смислу редуковања потребне квадратуре и смањења трошкова по наведеном основу.

- **Уговорене услуге**

Издаци за уговорене услуге остварени су у износу од 4.019.332 КМ. Најзначајнији трошкови се односе на услуге репрезентације (758.990 КМ), услуге примарне здравствене заштите (1.217.079 КМ), уговоре о дјелу (215.631 КМ), уговоре за привремене и повремене послове (1.437.030 КМ), итд.

Услуге репрезентације: Издаци за услуге репрезентације су остварени у износу од 758.990 КМ (за сједиште 198.292 КМ и ДКП мрежу 560.698 КМ). Интерном Одлуком о репрезентацији у објекту Министарства иностраних послова и Одлуком о репрезентацији изван објекта Министарства иностраних послова је дефинисано право, начин кориштења и висина средстава за репрезентацију.

У циљу поступања по препорукама ревизије из 2010. и Писма руководству из претходне ревизије за 2011., Министарство је крајем септембра 2011. донијело нову Одлуку о репрезентацији у објекту Министарства према којој су смањени мјесечни лимити потрошње, а право на исту на мјесечном нивоу имају министар (700 КМ), замјеник министра (550 КМ), секретар Министарства (500 КМ).

Међутим, у периоду до доношења наведене интерне одлуке право на репрезентацију је имало око 47 запослених у сједишту Министарства у распону од 100 КМ за руководиоца Одсјека до 700 КМ за министра.

Анализом издатака за репрезентацију у сједишту Министарства је констатовано да се износ од 64.000 КМ или 30% односи на интерну репрезентацију или репрезентацију у објекту сједишта Министарства. Предметне услуге пружа Служба за заједничке послове која испоставља мјесечне рачуне. Прекорачења утврђених лимита потрошње услуга репрезентације се прате и уредно одбијају од плате запосленог. Ограничења и контрола кориштења репрезентације унутар објекта у сједишту Министарства се проводе формално. Сматрамо да сврха интерне репрезентације није у свим случајевима јасна и да се углавном своди на свакодневно конзумирање пића и напитака запослених у границама утврђених лимита без одговарајућих образложења у функцији којих службених састанака су настали.

Репрезентација изван објекта Министарства у већини случајева има намјену за организовање пословних ручкова послје одређених протоколарних састанака који се одржавају у одређеним ресторанима уз претходну резервацију на основу наруџбенице.

Рачуни репрезентације на службеним путовањима су плаћани путем бизнис картице (око 10.000 КМ) или су одобравани и наплаћивани из благајне уз прилагање рачуна репрезентације са службених путовања приликом правдања путних налога (око 11.000 КМ). Репрезентација плаћена на ова два начина углавном нема јасну сврху насталог трошка у веза са службеним активностима Министарства.

Интерном одлуком је дефинисана могућност кориштења услуга VIP салона на службеним путовањима у иностранство. Реализација ових услуга се књижи на услуге репрезентације и у текућој години су остварене у износу око 9.000 КМ.

На позицији услуга репрезентације су књижени и издаци за поклоне. Наиме, око 25.000 КМ је исплаћено двјема златарским радњама на име набавке репрезентативних поклона, углавном сувенира са препознатљивим мотивима, а за одређене протоколарне посјете страних званичника.

На основу горе наведеног констатовали смо да су предузете одређене активности у смислу релативног смањења лимита репрезентације и броја запослених који користе ово право. Међутим, сврха предметних издатака је и даље упитна у појединим случајевима и према нашем мишљењу оставља простор за даљу рационализацију.

Препоручујемо да се настави са рационализацијом трошкова репрезентације у објекту Министарства у циљу свођења истих само на потребне трошкове и у функцији пословних активности. Код репрезентације изван објекта Министарства успоставити такође рационално трошење с посебним акцентом на правдање репрезентације плаћене бизнис картицом или рефундирање трошкова репрезентације уз друге трошкове службеног путовања приликом правдања путног налога.

С обзиром на континуирану набаву поклона од истих добављача више година, а без проведене процедуре јавних набава скрећемо пажњу на

потребу предузимања активности на рјешавању истих сходно важећим прописима.

Услуге примарне здравствене заштите: Издаци за услуге примарне здравствене заштите остварени су у износу од 1.217.079 КМ. Извршење на овој позицији је веће за 173.455 КМ у односу на 2010. Ови издаци се односе на запослене у ДКП мрежи у земљама са којима Босна и Херцеговина нема потписан билатерални споразум о здравственом осигурању, а дијелом су и посљедица и неријешених проблема ино осигурања са земљама са којима су сукцесијом преузети уговори о здравственом осигурању. Право на услуге примарне здравствене заштите је регулисано одредбама Правилника о платама, додацима и накнадама особља у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине Напомињемо да је за ову проблематику дата препорука у Извјештају о ревизији Министарства за 2010., али не можемо потврдити да је иста реализована.

Препоручујемо Министарству да предузме све активности по питању адекватног рјешавања здравственог осигурања запослених у ДКП мрежи у циљу рационалне и намјенске потрошње буџетских средстава.

Уговори о дјелу: Укупни издаци на основу уговора о дјелу износе 215.631 КМ, од чега су исти реализовани у сједишту Министарства у износу од 214.483 КМ или 99% укупних издатака за ове намјене. Ревизијом смо констатовали да је извршење на овој позицији веће за 98.000 КМ у односу на 2010. и указује на континуиран раст у односу на раније године.

Према презентираним подацима, током 2011., 57 лица је ангажовано на основу уговора о дјелу за послове који су, према нашем мишљењу, исти или слични пословима из описа систематизованих радних мјеста, иако је у образложењу радне табеле бр. 7 наведено да предмети из уговора о дјелу нису блиски опису систематизованих радних мјеста. Увидом у документацију констатовали смо да су исплате вршене за активности слагања и евидентирања приспјеле поште из ДКП-а, израде извјештаја за 2010., у Анализи и планирању (са 4 лица склопљен уговор о дјелу, а исплаћено током године укупно око 31.000 КМ), израде спискова свих запослених у сједишту Министарства и ДКП мрежи (за 2 лица око 10.300. КМ, а од којих је једна ангажована континуирано у 2011.), израде годишњег финансијског извјештаја за 2010. (око 6.200 КМ), израда годишњег финансијског извјештаја за 2011. (око 6.000 КМ), завођење поште и телефонско комуницирање у кабинету помоћника министра, припрема сједница колегија и парламента за министра (15.911 КМ), разврставање и архивирање финансијске документације, усклађивање рада писарнице, техничка помоћ при изради тендера јавних набава и друго.

Иако је у Извјештају ревизије Министарства за 2010. препоручено да се издаци за уговоре о дјелу рационализирају, у 2011. је евидентна тенденција пораста предметних издатака и то на пословима који су по својој суштини исти или слични пословима из дјелокруга систематизованих радних мјеста.

Препоручујемо да се ангажовање по уговорима о дјелу детаљно преиспита и да се све активности из дјелокруга основне дјелатности Министарства прераспореде на одговарајући начин у циљу рационалног трошења буџетских средстава.

Уговори за привремене и повремене послове: Издаци за привремене и повремене послове реализовани су у износу од 1.437.030 КМ. Ови издаци се односе на ангажман локалног особља у ДКП мрежи сходно одредбама Правилника о унутрашњој организацији Министарства и Правилника о платама, додацима и накнадама особља у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине. Увидом у документацију констатовали смо да су предметни уговори закључени са 86 лица, а поређењем са истим издацима у 2010. констатовали смо да је остварено смањење за износ од 368.000 КМ.

6.2. Капитални издаци

Укупни капитални Издаци остварени током 2011. године износе 1.806.991 КМ. Издаци се односе на набавку зграда (1.130.783 КМ), опреме (317.998 КМ) и реконструкцију и инвестиционо одржавање (358.210 КМ).

Министарство је у финансијским извјештајима исказало расположива новчана средства по основу вишегодишњих капиталних улагања, пренесена из 2010. године, у износу од 5.726.651 КМ. Дио у износу од 4.800.000 КМ се односи на средстава намијењена за набавку објеката у Берлину, Београду и Загребу, а преостали дио у износу од 926.651 КМ се односи на средства намијењена за адаптацију и опремање зграде у Бриселу за потребе Мисије БиХ при ЕУ и Амбасаде БиХ.

За набавку зграде у Берлину су реализована средства у износу од 1.130.783 КМ, а за опремање и адаптацију зграде у Бриселу су утрошена или резервисана средства по потписаним уговорима у износу од 676.208 КМ.

7. Биланс стања

Укупна актива Министарства исказана је у износу од 49.063.778 КМ, а односи се на новчана средства (6.713.537 КМ), краткорочна потраживања (332.193 КМ), краткорочне пласмане (1.823.434 КМ), финансијске и обрачунске односе са другим повезаним јединицама (525.051 КМ), краткорочна разграничења (2.004.415 КМ), стална средства (37.636.211 КМ) и дугорочне пласмане (28.937 КМ).

Укупна пасива Министарства исказана је у износу од 42.332.871 КМ, а односи се на краткорочне текуће обавезе према добављачима (1.316.044 КМ), обавезе по основу вриједносних папира (2.192 КМ), обавезе према запосленим (1.396.374 КМ), финансијске и обрачунске односе са другим повезаним јединицама (9.227 КМ), краткорочна разграничења (1.972.823 КМ) и изворе средстава (37.636.211 КМ).

- **Краткорочна потраживања**

Краткорочна потраживања су исказана у износу од 332.193 КМ, а највећим дијелом се односе на остала потраживања (178.302 КМ), потраживања по основу вишка расхода (67.372 КМ), сумњива и спорна потраживања (17.202 КМ). С обзиром да се предметна салда преносе као почетна стања из ранијег периода,

неопходно је извршити анализу истих као и одговарајућа књижења у пословним књигама.

- **Краткорочни пласмани**

Краткорочни пласмани су исказани у износу од 1.823.434 КМ, а највећим дијелом се односе на дате депозите за закуп пословних простора и станова запослених у дипломатско-конзуларним представништвима. Министарство је извршило анализу салда исказаних на предметним контима и констатовало да се у оквиру истих налазе одређена потраживања за која је процијењено да је значајно смањена могућност наплате, те је извршена исправка вриједности у износу од 283.409 КМ.

- **Краткорочна разграничења**

Краткорочна разграничења исказана у оквиру активе највећим дијелом се односе на негативне курсне разлике (1.786.918 КМ), а у оквиру пасиве на позитивне курсне разлике (1.468.190 КМ).

Будући да се буџетска средства Министарству одобравају у фиксном износу у КМ, а финансирање ДКП мреже обавља у валутама земаља пријема јавља се потреба обрачуна курсних разлика због промјене курса појединих валута. Сматрамо да је неопходно размотрити питање евидентирања курсних разлика с аспекта примјене важећих рачуноводствених начела, а самим тим и с аспекта утицаја на извршење буџета.

Такође напомињемо да је у оквиру активних временских разграничења потребно анализирати потражни салдо (535.756 КМ) на позицијама разграничених прихода, као и салдо (202.351 КМ) на позицији савјеза разграничених расхода и прихода за МВП из ранијег периода.

- **Стална средства**

На позицији средстава у припреми исказан је салдо у износу од 1.867.646 КМ, а највећим дијелом се односи на различите врсте улагања у објекат у сједишту Министарства у току 2006., 2007. и 2008. године.

Неопходно је да Министарство изврши детаљну анализу салда на напријед наведеним контима, те да у координацији са Министарством финансија и трезора БиХ изврши одговарајућа књижења у пословним књигама у циљу поузданог финансијског извјештавања.

- **Попис средстава, обавезе и потраживања**

У циљу провођења годишњег пописа имовине, обавеза и потраживања, Министарство је донијело интерне акте (одлуку о попису, упутство и план вршења пописа, рјешење о именовању комисија за попис и др.), те у том смислу подузело одређене активности. Међутим, увидом у расположиву документацију утврђено је

да у текућој години није извршен свеобухватан попис тако да није било могуће у потпуности извршити усклађивање стања израженог у пословним књигама са стварним стањем утврђеним пописом.

Сходно одредбама Правилника о рачуноводству буџета институција Босне и Херцеговине и Упутства о вршењу пописа имовине и обавеза буџетских корисника-институција БиХ на 31.12. текуће године, буџетски корисници најмање једном годишње усклађују стање средстава и њихових извора исказаних у књиговодству са стварним стањем утврђеним пописом (инвентуром). Пописом се утврђује стварно стање ствари, материјалних и сличних права, потраживања и обавеза на 31. децембар текуће године. Након разматрања извјештаја о извршеном попису и доношења потребних одлука неопходно је извршити одговарајућа књижења у циљу свођења књиговодственог стања на стварно стање утврђено пописом.

Када је ријеч о попису сталних средстава, констатовано је да Министарство није предузимало активности по препорукама Централне пописне комисија из 2009. и 2010. године (нису проведене одлуке о отпису, нису прописане јасне процедуре у процесу пријема и стављања у употребу новонабављених сталних средстава, као и у процесу кретања сталних средстава између организационих јединица и сл.). У текућој години није извршен свеобухватан попис сталних средстава тако да није било могуће у потпуности упоредити књиговодствено и стварно стање.

Попис потраживања и обавеза врши се на основу отворених ставки у књиговодству, с тим што комисија за попис треба да провјери, утврди и цијени узроке тих отворених ставки, њихову реалност и др., а како је то дефинисано важећим прописима. Иако је Одсјек за финансије предузео одређене активности у циљу припреме овог дијела пописа, комисије нису у потпуности поступиле на напријед описан начин него су у појединим случајевима само констатовале да је потребно извршити увид у финансијску документацију како би се утврдило стварно стање потраживања и обавеза, те препоручиле да се у координацији са Министарством финансија и трезора БиХ ријеши питање салда на појединим контима.

Такође, увидом у расположиву документацију констатовано је да рокови, прописани интерним актима за достављање извјештаја појединих пописних комисија, нису испоштовани, што је довело до тога да је Извјештај Централне пописне комисије усвојен 27.02.2012. године, те стога донесене одлуке о начину књижења инвентурних разлика, расходовању сталних средстава и сл. нису могле бити прокњижене у пословним књигама до рока прописаног за предају годишњих финансијских извјештаја.

Посљедица наведеног је да није у потпуности постигнута основна сврха пописа, а то је утврђивање стварног стања позиција средстава, обавеза и потраживања и усклађивање стања израженог у пословним књигама с тим стварним стањем чиме се доводи у питање тачност предметних позиција исказаних у финансијским извјештајима.

У циљу отклањања утврђених недостатака Министарство је у марту 2012. години донијело одлуке о формирању Комисије за попис основних средстава и усклађивање са књигом основних средстава према препорукама Централне пописне комисије и Комисије за праћење реализације препорука Централне пописне комисије. Такође, због увођења новог програма за евиденцију сталних

средстава на нивоу институција БиХ у 2011. години извршено је дјелимично прилагођавање постојеће евиденције захтјевима тог програма, а започете активности су настављене у 2012. години.

Препоручујемо Министарству да настави са започетим активностима и предузме додатне мјере које ће обезбиједити потпуност, свеобухватност и правовременост свих пописних активности у циљу поузданог финансијског извјештавања.

8. Јавне набавке

Цијенећи потребе за уговарањем роба, радова и услуга у Министарству и значајност износа средстава који се троши путем јавних набавки, може се закључити да процес јавних набавки није систематски уређен и дугогодишњи је проблем који се континуирано наставио у 2011. години. Министарство је у току 2011. године успјело провести одређени број процедура које су проведене у духу закона, међутим и даље је присутан проблем незавршавања процедура уговарања у току године, а константно су вршене набавке роба и услуга за потребе Министарства као што је одржавање возила, прање возила, канцеларијски материјал, хотелски смјештај, поклони и др.

Сложен и неорганизован систем јавних набавки је евидентан при уговарању потреба ДКП мреже, гдје се од представништва до представништва прикупљају три понуде за одређену набавку и шаљу на одобрење у сједиште што у великој мјери компликује процес набавки у смислу ефикасности као и економичности таквог начина уговарања и набавке.

Ако се у обзир узме чињеница да је послове јавних набавки, израду тендерске документације и уговарање водило лице које је ангажовано по уговору о дјелу јасно се може идентификовати комплетна системска неорганизованост и нефункционалност процеса набавки у Министарству.

Неопходно је да Министарство изврши детаљну анализу комплетног процеса јавних набавки и предузме конкретне активности које ће допринијети успостављању системски организованог процеса јавних набавки са свим елементима законитости и функционалности.

Такође се препоручује Министарству да у сарадњи са Агенцијом за јавне набавке БиХ, уговарања потреба дипломатско-конзуларних представништва покуша извршити сходно добрим европским праксама у циљу постизања задовољавајуће ефикасности и економичности набавки као и обезбјеђења несметаног функционисања ДКП мреже.

9. Приходи

Министарство остварује приходе по основу обављања конзуларних послова који обухватају запримање и обраду захтјева за издавање пасоша, издавање путних листова, издавање виза, овјеру потписа, рукописа и преписа, издавање потврда о царинским олакшицама, итд. Релевантним прописима дефинисана је висина накнада, односно административних такси, начин уплате и трансфера средстава

на Јединствени рачун трезора. Приходе евидентира Министарство финансија и трезора БиХ у оквиру консолидоване Главне књиге трезора.

Интерна ревизија Министарства је констатовала одређене слабости у функционисању система интерних контрола у процесу наплате прихода (у појединим случајевима не постоје документи на основу којих би се поуздано могао утврдити укупан број задужених путних листова и стикера за визе, не постоје евиденције о утрошеним стикерима виза и готовинским уплатама, на уплатницама није могуће видјети на кога се односе нити на коју врсту услуга и сл.), те дала одређене препоруке за рјешавање предметног питања.

Неопходно је да Министарство анализира процес наплате прихода, донесе одговарајућа упутства и обезбиједи адекватно праћење реализације у циљу да се на поуздан начин може контролисати и утврдити висина остварених прихода.

10. Остало

- Програми посебних намјена

SEE.ERA.NET: Располагајућа средства по овом програму у износу од 4.093 КМ пренесена су из 2010. године у 2011. годину. У току 2011. године није било промјена по овом програму, те су неутрошена средства у наведеном износу пренесена у буџет за 2012. годину.

Евакуација БХ држављана из Либије: Одлуком Савјета министара БиХ одобрена су средства из текуће буџетске резерве у износу од 245.126 КМ у сврху плаћања чартер летова за евакуацију држављана Босне и Херцеговине из ратом захваћене Либије. Плаћени трошкови су евидентирани у оквиру програма посебне намјене.

- Донације

Министарство је у 2011. години располагало са донираним новчаним средствима у износу од 608.670 КМ. Ради се о редовним донацијама за покриће дијела трошкова Амбасада БиХ у Абу Дабију, Анкари и Кувајту.

У главној књизи Министарства исказани су приходи од новчаних донација и исти су укључени у збирни образац 2-Преглед расхода буџета по економским категоријама. Међутим, Министарство је пропустило да сачини појединачне обрасце број 2 за расходе непосредне потрошње и за расходе по програмима посебних намјена (што укључује намјенска средства од новчаних донација и грантова и сл.), а како је то прописано инструкцијама Министарства финансија и трезора БиХ за сачињавање годишњег извјештаја о извршењу буџета.

Неопходно је, у координацији са Министарством финансија и трезора БиХ, ријешити питање начина евидентирања покрића текућих издатака из новчаних донација и начина исказивања истих у финансијским извјештајима.

- **Потенцијалне обавезе**

Према расположивим подацима Министарство је тужена страна у судским споровима из радно-правних односа, а укупан износ потраживања је око 1.215.000 КМ. Правобранилаштво БиХ заступа Министарство у овим предметима, а обавезе измирује Министарство финансија и трезора БиХ са позиције директних трансфера са Јединственог рачуна трезора. Имајући у виду чињеницу да Министарство није једини учесник у овом процесу, те да нису прецизно дефинисане обавезе и одговорности свих учесника, а које су прије свега везане за начин извјештавања о покренутим и реализованим споровима, коначан исход по овом питању се засада не може утврдити.

- **ИТ ревизија**

Министарство има комплексан и просторно распоређен информациони систем који се састоји од више физички и логички одвојених сегмената, са различитим типовима комуникација и база података. Спровођење свих планираних активности у 2011. години било је лимитирано недовољним буџетским средствима као и чињеницом да није дошло до промјене систематизације те попуњавања Одсјека стручним људима, нарочито у дијелу који се односи на позиције са ВСС-ом. Недостатак буџетских средстава може изазвати одређене ризике са аспекта функционалности и одрживости, а свакако спрјечава могућност даљег развоја.

Претходно, у одређеним сегментима пословања, изазива потешкоће у смислу креирања детаљних описа подсистема и цјелокупног система, те планова даљег развоја истих. И поред наведеног Одсјек за информациони систем и комуникације је успио проширити информациони систем. Имплементиран је систем за издавање биометријских путних исправа у пет дипломатско-конзуларних представништава БиХ, систем управљања документима и дио система интегралне заштите.

Ревизијом је утврђено да не постоји креирана стратегија развоја информационог система као ни план безбједности система. Поступак тестирања исправности резервних копија се не проводи. Систем за управљање документима је имплементиран на платформи која је потпуно виртуелизована. Министарство користи лиценциран Microsoft софтвер на радним станицама и серверима, као и лиценциран антивирусни софтвер TrendMicro.

Како би унаприједили постојећи информациони систем, Канцеларија за ревизију даје следеће препоруке:

- **Извршити анализу постојећег хардвера и направити приједлог за занављање серверске опреме и правовремено унапређење постојеће платформе.**
- **Размотрити могућности попуњавања Одсјека за информатику и телекомуникације, чиме би се створили предуслови за креирање потребних и детаљних процедура и описа везаних за рад система, као и могућности квалитетнијег одржавања и даљег развоја система. Претходно би резултовало смањењем ризика функционалности и одрживости система.**

- Наставити пројекат изградње и повезивања информационих система дипломатско-конзуларних представништава у складу са планом.
- Креирати и усвојити стратегију развоја информационе технологије, те исту у потпуности ускладити са пословним циљевима организације.
- Креирати план безбједности система у оквиру кога би требало дефинисати физичке и логичке принципе заштите као дијелове безбједносног управљања информационим системом. Усвојити Disaster Recovery процедуре и омогућити периодично провођење поступка тестирања исправности резервних копија како би повећали ниво безбједности рада информационог система.
- Наставити пројекат модернизације виртуелизацијом постојећих сегмената информационог система (домен контролер, e-mail, итд.) по приоритетима.
- Искористити погодности ESA уговора и право на кориштење Microsoft Forefront Endpoint Protection антивирусних лиценци, те тиме смањити трошкове за наведену услугу.

Рачуноводствени систем за пословање мреже дипломатско-конзуларних представништава (ДКП) функционише тако што се за 19 ДКП-а врши учитавање података достављених из ДКП-а, док се подаци за преостала ДКП-а уносе у Министарство. Процес учитавања података у ИСФУ започиње доставом празне xls табеле у ДКП, која се у ДКП-у попуњава и електронским путем доставља у Министарство. Министарство затим врши пребацивање достављеног xls фајла на радну станицу за приступ ИСФУ на којој се врши учитавање података из xls фајла кроз ADI апликацију у ИСФУ. Процедура учитавања захтијева да се кроз ADI апликацију свако поље из заглавља табеле појединачно чекира, а затим се маркирају сви подаци из тијела табеле, копирају и пребацују у ADI фајл, након чега систем додјељује нови јединствен ИД број. На основу додијељеног ИД броја даље се у ИСФУ систему провјеравају, резервишу, одобравају и књиже унесена средства. Поред доста ручних радњи које оператери врше приликом учитавања података у ИСФУ кроз ADI апликацију, обрада података се врши и на прилично застарјелим конфигурацијама што успорава рад.

Мишљења смо да треба урадити додатну аутоматизацију ADI апликације како би се xls фајл који се добије из ДКП-а могао директно учитати у ИСФУ. Тиме би смањили број ручних радњи оператера приликом учитавања података и могућност грешке, а убрзали би процес обраде података. С тим у вези, Министарство треба, заједно са Министарством финансија и трезора БиХ, изнаћи најбоље рјешење и унаприједити постојећу ADI апликацију. Препоручујемо и замјену старих радних станица и инсталацију нових рачунара за потребе уноса у ИСФУ како би унаприједили овај сегмент пословања.

11. Кореспонденција

Министарство није у остављеном року доставило коментаре на Нацрт извјештаја о ревизији за 2011. годину, тако да овај Извјештај представља коначан извјештај без корекција у односу на Нацрт извјештаја о ревизији за 2011. годину.

**Вођа тима за
финансијску ревизију**

Мирсада Сијамић, виши
ревизор

**Руководилац Одјељења за
финансијску ревизију**

Миро Галић, виши ревизор

У ревизији учествовали:

Нада Лацо, ревизор

Драган Вукајловић, ревизор

Славиша Вуковић, ИТ
ревизор

**Руководилац Одјељења за
развој, методологију и
контролу квалитета**

Драгољуб Ковинчић, виши
ревизор

III ПРИЛОГ

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ И ИЗЈАВА О ОДГОВОРНОСТИМА

Изјава о одговорностима руководства

Међународни стандард врховних ревизионих институција (ISSAI 1580) предвиђа да ревизор треба да добије одговарајућу изјаву од руководства институције као доказ да руководство признаје своју одговорност за објективно приказивање финансијских извјештаја сагласно мјеродавном оквиру финансијског извјештавања, те да је одобрило финансијске извјештаје.

Руководство **Министарства иностраних послова Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Министарство) дужно је да обезбиди да финансијски извјештаји за 2011. годину буду израђени у складу са Законом о финансирању институција БиХ (Службени гласник БиХ број 61/04 и 49/09), Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ (Службени гласник БиХ број 33/07) и Правилником о рачуноводству буџета институција БиХ (Протокол Министарства финансија и трезора БиХ број 01-Ст4-16-1810/05 од 30.05.2005. године). Руководство је такође обавезно да поступа у складу са Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2011. годину (Службени гласник БиХ број 12/12) и пратећим упутствима, објашњењима и смјерницама које доноси Министарство финансија и трезора БиХ, као и осталим законима у Босни и Херцеговини, тако да финансијски извјештаји дају фер и истинит приказ финансијског стања и резултате пословања Министарства.

При састављању таквих финансијских извјештаја одговорности руководства обухватају гаранције:

- да је осмишљен и да се примјењује и одржава систем интерних контрола који је релевантан за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја;
- да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе;
- да финансијски извјештаји садрже све релевантне податке и анализе извршења буџета, као и податке о систему интерних контрола и реализацији препорука ревизије.
- да се у пословању примјењују важећи законски и други релевантни прописи;

Руководство је такође одговорно за чување имовине и ресурса од губитака, па стога и за предузимање одговарајућих мјера да би се спријечиле и откриле проневијере и остале незаконитости.

Датум, 22.03.2012

Министар

Златко Лагумџија

Преглед расхода буџета за 2011. годину

Назив институције: Министарство иностраних послова БиХ

Табела I

Опис	Одобрени буџет	Усклађивања буџета	Укупни буџет (2+3)	Извршење буџета	Индекс 5/4
1	2	3	4	5	6
1. Текући издаци	53.218.520	0	53.218.520	53.218.513	100
Бруто плате и накнаде	24.903.591		24.903.591	24.903.590	100
Накнаде трошкова запослених	12.189.285		12.189.285	12.189.284	100
Путни трошкови	1.790.087		1.790.087	1.790.086	100
Издаци телефонских и пошт.услуга	1.518.000		1.518.000	1.517.999	100
Издаци за енергију и ком. услуге	1.402.957		1.402.957	1.402.956	100
Набавка материјала	401.638		401.638	401.638	100
Издаци за усл. превоза и горива	607.643		607.643	607.643	100
Унајмљивање имовине и опреме	5.339.874		5.339.874	5.339.874	100
Издаци за текуће одржавање	558.703		558.703	558.703	100
Издаци за осигурање	487.409		487.409	487.408	100
Уговорене услуге и друге услуге	4.019.333		4.019.333	4.019.332	100

2. Капитални издаци	1806992	0	1.806.992	1.806.991	100
Набавка земљишта			0		
Набавка грађевина	1130783		1.130.783	1130783	100
Набавка опреме	317.999		317.999	317.998	100
Набавка осталих сталних средс.			0		
Реконструкција и инвес.одрж.	358.210		358.210	358.210	100

3. Текући грантови	249.219	0	249.219	245.126	98
	245.126		245.126	245.126	100
	4.093		4.093	0	0

I Укупно (1+2+3)	55.274.731	0	55.274.731	55.270.630	100
II Просјечан број запослених					

4. Новчане донације			0	0	

Руководство је ове извјештаје одобрило 22.03.2012. године.

Министар:

Биланс стања на 31.12.2011. године

Назив институције: Министарство иностраних послова БиХ

Табела II

Опис	31.12.2010	31.12.2011.	Индекс 3/2
1	2	3	4
1. Готовина, крат. потраживања, разграничења и залихе	11.252.482	11.398.630	101
Новчана средства	6.536.338	6.713.537	103
Краткорочна потраживања	390.893	332.193	85
Краткорочни пласмани	1.901.578	1.823.434	96
Интерни финансијски односи	674.354	525.051	78
Залихе			
Краткорочна разграничења	1.749.319	2.004.415	115
2. Стална средства	37.523.650	37.665.148	100
Стална средства	47.681.505	49.457.739	104
Исправка вриједности	10.186.792	11.821.528	116
Неотписана вриједност сталних средстава	37.494.713	37.636.211	100
Дугорочни пласмани	28.937	28.937	100
Дугорочна разграничења			
УКУПНО АКТИВА (1+2)	48.776.132	49.063.778	101

3. Краткорочне обавезе и разграничења	4.935.590	4.696.660	95
Краткорочне текуће обавезе	1.713.448	1.316.044	77
Обавезе по основу вриједносних папира	2.192	2.192	
Краткорочни кредити и зајмови			
Обавезе према запосленима	1.356.654	1.396.374	103
Интерни финансијски односи	7.753	9.227	119
Краткорочна разграничења	1.855.543	1.972.823	106
4. Дугорочне обавезе и разграничења	0	0	
Дугорочни кредити и зајмови			
Остале дугорочне обавезе			
Дугорочна разграничења			
5. Извори средстава	37.494.712	37.636.211	100
Извори средстава	37.494.712	37.636.211	100
Остали извори средстава			
Нераспоређени вишак прихода/расхода			

УКУПНО ПАСИВА (3+4+5)	42.430.302	42.332.871	100
------------------------------	-------------------	-------------------	------------

Напомена: Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине, чл.8. став 4., напоменуто је да биланс стања буџетских корисника **неће бити уравнотежен** (актива једнака пасиви) због програмски успостављеног система Главне књиге, док ће биланс стања који ради Министарство финансија и трезора на нивоу буџета институција Босне и Херцеговине за текућу годину бити уравнотежен.

Руководство је ове извјештаје одобрило 22.03.2012. године

Министар: